

Tieteessä tapahtuu

Det händer i vetenskapen

Esitelmää, kuukausikouksia

8.9. klo 17 Suomalaisen Tiedeakatemian yhteisistunnossa museologian professori Janne Vilkkunen (Jyväskylän yliopisto) esitelmöi aiheesta ”Täytetyn tiikerin äärellä – museologia, mitä se on?” ja orgaanisen kemian professori Ari Koskinen (Teknillinen korkeakoulu) aiheesta ”Syn-teettisen orgaanisen kemian haasteita seuraavalle vuosisadalalle”. Lisäksi jäsendiplomien jako uusille jäsenille. Lisätietoja: Tiedeakatemian kanslia, p. (09) 636 800, www.acadsci.fi

9.9. klo 16-18 geofyysikko Juha V. Korhonen esitelmöi Geofyysikan Seuran kokouksessa aiheesta ”Fennoskandian kilven ja maailman magneettiset anomaliakartat”. Tieteiden talo, sali 312, Kirkkokatu 6, Helsinki.
Lisätietoja: Meri-Liisa Airo, p. 020 550 2330, meri-liisa.airo@gsf.fi

15.9. klo 17 Suomen Tiedeseuran kuukausikokous, esitelmöitsijänä Ulrika Wolf-Knuts. Tieteiden talo, sali 104 (Kirkkokatu 6, Helsinki).
Lisätietoja: Tiedeseuran kanslia (klo 9-13), p. (09) 633 005

16.9. klo 18.00 Juhani Huovelin esitelmöi Tähtitieteellinen yhdistys Ursan tilaisuudessa aiheesta ”Avaruustutkimus Suomessa 2000-luvulla”. Tieteiden talo, Kirkkokatu 6.
Lisätietoja: Ursa, p. (09) 684 0400

25.9. klo 18.15 Suomen Biologian Seura Vanamon kuukausikokous: Tutustumisen Korkeasaaren Africasiaaloon (Korkeasaari, Helsinki). Kokoon tuleminen Mustikkamaan vastaanotossa.
Lisätietoja: Timo Saarinen, p. (09) 191 57 767, timo.saarinen@helsinki.fi

25.9. klo 19 Suomen Oppihistoriallisen seuran kuukausikokous. Hannele ja Kalevi Rikkinen puhuvat aiheesta ”Kirjeet Minnesotasta oppihistoriallisena dokumenttina.” Paikkana Tekniska Föreningen i Finland – kerhoravintolan sali (Erikink. 2)
Lisätietoja: Ora Patohaju, p. (09) 635 759

30.9. klo 18.00 Suomen Sukututkimusseuran *Vuosikirja 45:n* julkistamistilaisuus. Säätytalo, Snellmaninkatu 9-11, Helsinki.
Ohjelma:
Vuosikirjan julkistaminen (Sukututkimusseuran esimies Arja Rantanen)
Esitelmä ”Presidentti Tarja Halosen sukujuuret idässä ja lännessä” (FM Terhi Nallinmaa-Luoto)
Lisätietoja: Sukututkimusseura, p. (09) 278 1188, seura@genealogia.fi

8.10. klo 16-18 Geofysiikan Seuran kokouksessa FM Ursula Ahvenisto ja prof. Juhani Kakkuri esittelevät alan uusia suomenkielisiä teoksia.
Lisätietoja: Meri-Liisa Airo, p. 020 550 2330, meri-liisa.airo@gsf.fi

8.10. klo 18.15 Suomen Lähi-idän instituutin ystävät ry:n yleisötilaisuus.
Tieteiden talo, sali 505, Kirkkokatu 6, Helsinki.
Syyrialainen teologi Rimon Abdulla, Lähi-idän teologisten instituuttien opiskelijajärjestön sihteeri, ja SLIY:n sihteeri Liisa Auruksenaho kertovat Syyriasta ja kristityn elämästä siellä. Lisätietoja: liisa.auruksenaho@helsinki.fi

9.10. klo 19.15 professori Anneli Sarhimaa esitelmöi Kotikielen Seuran kokouksessa aiheesta ”Vähemmistöidentiteetin rakentumisesta karjalankielisessä narratiivisessa puheessa”. Tieteiden talo, sali 505 (Kirkkokatu 6, Helsinki).
www.kotikielenseura.fi

14.10. klo 18.00 dos. Leena Tähtinen esitelmöi Tähtitieteellinen yhdistys Ursan tilaisuudessa aiheesta ”OWL”. OWL on hanke, jossa pyritään rakentamaan sadan metrin peilillä varustettu putki. Tieteiden talo, Kirkkokatu 6.
Lisätietoja: Ursa, p. (09) 684 0400

15.10. klo 16.00 ja 18.00 majuri Vladimir Panschin esitelmöi aiheesta ”Päämajan johtama vastavakoilutoiminta”. Luento käynnistää Maanpuolustuskorkeakoulun, Sotahistorian laitoksen ja Sotamuseon syksyn yleisöluentosarjan ”Jatkosodan salainen tiedustelu”.
Paikkana Sotamuseo, Liisankatu 1, 2. krs.

Lisätietoja: MpKK/Sotahistorian laitos, p. (09) 181 46 442
20.10. klo 17 Suomen Tiedeseuran kuukausikokous, esitelmöitsijänä Leena Palotie. Säätytalo, sali 15 (Snellmanink. 9-11, Helsinki).
Lisätietoja: Tiedeseuran kanslia (klo 9-13), p. (09) 633 005

Seminaareja, tapahtumia

5.– 6.9. MENNEISYYDEN JÄLJILLÄ
6. Valtakunnalliset arkeologian päivät
Järjestää: Museovirasto.
Ohjelmaa eri puolilla Suomea: luentoja, opastuksia, vierailuja.
Ohjelmasta tarkemmin: www.nba.fi/ARCHAEOL/arkpv03.htm

12.–13.9. RAJOILLA – Seminaari tutkimuksen rajoista ja rajojen tutkimisesta VIII valtakunnallinen taiteen ja kulttuurin tutkimuksen jatkokoulutusseminaari Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnassa.

Perjantai 12.9. klo 10.00-17.00:
10.00 Jukka Mäkelä: Seminaarin avaus.
10.15 Kari Kurkela: Rajalla tutkiminen. Kokemuksen ymmärtämisen mahdollisuuksista
11.45 Lounastauko
13.00 Maria Lähteenmäki: Kotona rajalla. Rajaseutu asuinpaikkana.
13.45 Ilpo Pursiainen: Toivo Korpelan rajanylitykset. Rikkomuksia ja suuria kertomuksia.
14.30 Kahvitauko
15.00 Juha Suonpää: Raadolli-

sen rajat. Luontokuvan yhteiskunnallisten merkitysten metsästysretki.
15.45 Juhani Tuominen: Siirtymätiloja ajassa, paikassa ja kuvassa.
16.30-17.00 Keskustelua

Lauantai 13.9. klo 9.30-17.00:
9.30 Katariina Mustakallio: Kohti ääretöntä ja sen yli! Kuoleman rajatila ja yhteisö antiikin Roomassa.
10.15 Hanne Koivisto: Vasemmistoälymystö Suomen kulttuurisen ja poliittisen elämän rajojen koettelijana 1930- ja 1940-luvulla.
11.00 Lounastauko
12.15 Ilkka Levä: Turvattu muus ja rajat nykyajan ydinkokemuksena. Psykhistoriallinen näkemys turvattu muuden yhteiskuntaan.
13.45 Kahvitauko
14.15 Jatko-opiskelijapuheenvuoroja.

15.45 Suvi Ronkainen: Tieteiden ja tiedon rajoilla: moniteistyden seurauksia.
16.30 Loppukeskustelu
Ilmoittautuminen 10.9. mennessä suotavaa.
Lisätietoja ja ilmoittautumisen: Raija Rautio, p. (016) 341 2327, raija.rautio@urova.fi

18.9. klo 8.30-12.00 VERKOSTOSTRATEGIA-SEMINAARI
Nokia Research Centerin auditorio, Itämerenkatu 11-13, Helsinki
Järjestäjä Tulevaisuuden tutkimuksen seura.
Tilaisuudessa käsitellään strategisten verkostojen elinjaksen hallitsemiseen liittyviä asioita. Tavoitteena on oppia luomaan verkostostrategioita/strategisia verkostoja tarkastelemalla käytännön esimerkkejä rakenteiden, luottamuksen ja laadun näkökulmista.
Seminaari on maksuton.

Ohjelma:
Avaus (Osmo Vikman)
Esimerkkejä verkostostrategioista: Myyrämäen kaupunki-kehitys, aluekehitysverkosto (Ritva Valo, Vantaan kaupunki) Liiketoimintaverkosto alihankinnoissa (Simo Luiro, Nokia) Arkielämän strategisista verkostoista Pohjois-Karjalassa ja Helsingin lähiöissä (Liisa Horelli-Kukkonen, TKK)
Keskustelut esimerkeistä: Rakenteiden näkökulma (Sakari Ahvenainen, Tulevaisuuden tutkimuksen seura) Luottamuksen näkökulma (Kirsimarja Blomqvist, LTY) Laadun näkökulma (Juhani Anttila, Quality Integration) Yhteenveto (Osmo Vikman, Nokia)
Ilmoittautumiset 12.09.2003 mennessä.
Lisätietoja: Suomen Laatuyhdistys, Marita Lehikoinen, 040 827 6541, marita.lehikoinen@vantaa.fi
Tulevaisuuden tutkimuksen seura <http://www.futurasociety.fi>
Matti Leskinen, 040 511 6223, matti.leskinen@csc.fi

18.9. klo 18.00-21.00 SUOMEN MIELENTERVEYSTYÖ JÄRJESTYKSEEN / MITÄ KANSALLINEN TERVEYS-PROJEKTI ANTAA PSYKIATRIALLE?
Paneelikeskustelu Helsingin yliopiston Porthania, sali P II (Yliopistonkatu 3)
Alustajina prof. Jussi Huttunen ("Kansallinen terveysprojekti), johtajapsykiatri Kari Pylkkänen ja ylilääkäri Juha Moring (edustaan psykiatrian erikoisalaa) sekä sosiaali- ja terveysministeri Sinikka Mönkäre ("Mitä valtiovallalla on tarjota psykiatrian tilanteen korjaamiseksi).
Suomen psykiatriyhdistyksen 90-vuotisjuhlan ohjelmaa.

Tilaisuus on maksuton.
Ilmoittautuminen Psykiatriyhdistyksen toimistoon, p. (09) 4770 660 tai psy@psy.fi
Lisätietoja:
jyrki.korkeila@postikaista.net

24.9. klo 9-16 TULEVAISUUSTIEDON FILOSOFISET JA METODISET LÄHTÖKOHDAT

Tulevaisuuden tutkimuksen seminaari
Säätytalo, sali 15, Snellmaninkatu 9-11, Helsinki

Ohjelma:

Avaus, *Auli Keskinen*, Tulevaisuuden tutkimuksen seura ry. Kontrafaktuaalinen päättely, prof. *Gabriel Sandu*, Helsingin yliopisto

Kielitiede tulevaisuuden kuvaajana ja analysoijana, tutkija *Leena Merisaari*, Valtion teknillinen tutkimuskeskus Strategiatiede tulevaisuuden tekemisessä, prof. *Juha Näsi*, Tampereen teknillinen yliopisto

Lounastauko

Systeemitiede tulevaisuuden hahmottamisessa (puhuja vahvistamatta)

Sosiologialla ihmisille sopiva tulevaisuus, tutkija *Heli Vaaranen*, Helsingin yliopisto
Tauko

Filosofiset lähtökohdat metodien takana tulevaisuustietoisuudessa ja tulevaisuuden tutkimuksessa, prof. *Ilkka Niiniluoto*, Helsingin yliopisto
Loppukeskustelu

Päätössanat

Avoim ja maksuton kokopäiväseminaari. Ilmoittautumiset 15.9.2003 mennessä toimisto@futurasociety.fi, 09 6231236, f. 09 662503.
Lisätietoja: Matti Leskinen, 040 5116223, matti.leskinen@csc.fi

26.9. klo 9.30-16.30 KIRKKO-HISTORIAN PÄIVÄ

Hämeen linna
Yleisteemana on "Keskiaika ja kirkko". Alateemoja ovat Naiset, keskiaika ja kirkko, Kirkollisuuden jälkiä kentällä ja arkistoissa sekä Keskiajan kirkko – yleislinjoja ja reunoja. Tarkempi ohjelma ilmestyy lähiaikoina Agricola-historiaverkon tapahtumakalenteriin (<http://www.utu.fi/agricola/nyt/tapahtuu>). Päivän aikana keskustellaan keskiajan kirkon virallisista ja kansanomaisista ilmentymistä eri tieteenalojen näkökulmista.

Kaikille avoimen tilaisuuden järjestävät Suomen kirkkohistoriallinen seura ja Helsingin yliopiston kirkkohistorian laitos.

Paikan päällä maksettava osallistumismaksu on 20 e, opiskelijat 15 e. Hintaan sisältyy lounas, kahvi ja linnan esittely.

Lisätietoja Markus Hiekkänen, markus.hiekkanen@pp.inet.fi, (040)554 0725.

26.–27.9. HUMAN APPROACHES TO THE UNIVERSE. AN INTERDISCIPLINARY PERSPECTIVE

Kansainvälinen kollokvio Helsingin yliopistolla (Päära-kennus, ls 5). Järjestäjänä Suomen akatemia.

Perjantai 26.9.

9.00 Opening: Prof. *Eeva Martikainen*

9.15 Prof. *Kari Enqvist*: Fine-tuning in the Physical Universe.

10.15 Prof. *John D. Barrow*: Our Universe, And Others.

12.00 Lounastauko

13.00 *Rainer E. Zimmermann*: The Modelling of Nature as a Glass Bead Game.

14.15 Prof. *Alfred Driessen*: Implications of Mathematical Undecidability.

15.00 Prof. *Leila Haaparanta*: Human Rationality and the

Logic of the Universe
16.00-19.00 Seminaarit (Luentosalit 7 ja 8)
Lauantai 27.9.

9.15 Prof. *Wolfgang Hofkirchner* and Group: The Universe as Information System.

10.45 *Lassi Larjo*, M. Th.: Intuitive Universe. Immediacy in Human Knowledge.

12.00 Lounastauko

13.00 *Tarja Kallio-Tamminen*, Ph. D.: Expanding Ontology – Locus for Autonomous, Subjective States in Quantum Framework

13.45 *Inga R. Gammel*, Ph. D.: Matter and Myths of the Soul. Perspectives on Plato and Wolfgang Pauli.

15.00 *Atso Eerikäinen*, D. Th.: Time: Eternal and Physical.

15.45 Panel Discussion: Universal Order and the Concept of Time in Theory of Relativity.

Lisätietoja: Lassi Larjo, (09) 191 21653, lassi.larjo@helsinki.fi

3.–5.10. TURUN KIRJAMES-SUT

Ohjelmassa lauantaina 4.10. klo 13.00

(B-lava):

Messujen aikaan ilmestyvän *Suomen tieteen vaiheet* -teoksen (julk. Yliopistopaino ja Tieteellisten seurain valtuuskunta) pohjalta käytävä keskustelutilaisuus otsikolla "Mitä Suomi on antanut tieteelle, tiede Suomelle?", puhujina prof. emer. Päiviö Tommila (teoksen päätoimittaja) ja tuore valtionarkiston hoitaja, dos. Jussi Nuorteva (yksi kirjan kirjoittajista) tiedotuspäällikkö Jan Rydmanin johdolla.

Lisätietoja messujen muusta ohjelmasta: Kari Kettula, p. (02) 337 111, www.turunmessukeskus.fi

13.–14.10. TUTKIMUSETIIKKA JA GERONTOLOGIA
Tieteiden talo, Kirkkokatu 6, Helsinki.

Järjestäjinä Ikääntyminen, hyvinvointi ja teknologia - tutkijakoulu, Ikäinstituutti, Kasvun ja vanhenemisen tutkijat ry sekä Stakes. Teemana gerontologisen tutkimuksen eettiset erityisongelmat. Tarkoitus myös auttaa osanottajia paremmin tunnistamaan ja ratkaisemaan oman tutkimuksensa eettisiä ongelmakohtia. Ensimmäisenä päivänä (klo 10-16.30) luennoivat kansainväliset asiantuntijat, toisena päivänä (9-16) pohditaan osanottajien omia tutkimuseettisiä ongelmia etukäteen lähetettyjen abstraktien pohjalta. Ilmoittautumiset viimeistään 29.9. osoitteella ilkka.syren@kuntokallio.fi
Lisätietoja: p. (09) 612 21 628

22.10. METSÄTIETEEN PÄIVÄT

Joensuun yliopisto.
Järjestäjänä Suomen Metsätieteellinen Seura.
Lisätietoja: Metsätieteellinen Seura, p. 010 211 2144, (09) 658 707, www.metla.fi/org/sms/

13.11. klo 14.30-19.30 "RIKOS JA RANGAISTUS" – VÄKIVALLAN JUURET JA HOITO
Valkoinen sali, Aleksanterinkatu 16, Helsinki
Suomalaisen Lääkäriseuran Duodecimin vuosipäiväsymposiumin. Luennoitsijoina professorit Heikki Ylikangas, Tuula Tamminen, Hannu Lauerma, Ari-Matti Nuutinen ja projektipäällikkö Leena Ruusuvaori. Tilaisuudessa jaetaan myös Duodecimin kulttuuripalkinto ja kuullaan palkinnon saajan luento.
Lisätietoja: Tuula Seppälä-

Koski, p. (09) 6188 5232,
tuula.seppala-koski@duodecim.fi
www.duodecim.fi

Näyttelyjä

27.6.–7.9. MAMMUTTIEN MAAILMA
Valkoinen Sali, Aleksanterinkatu 16, Helsinki.
Avoimna päivittäin klo 11-19
Järjestäjänä Helsingin yliopiston Luonnontieteellinen keskusmuseo, Pietarin eläinmuseo ja Mammuttien maailma Oy.
Pääsymaksu: lapset (alle 7) ilmaiseksi / 7-16-vuotiaat, opiskelija ja eläkeläiset 6 eur / aikuiset 10 eur
Näyttely kuvaa maapallon elämää 40 000–3 000 vuotta sitten. Näyttely perustuu Pietarin eläinmuseon mammuttikokoelmaan, joka on lajissaan maailman suurin.
Lisätietoja: www.fmnh.helsinki.fi/mammutti
Helsingin Luonnontieteellisen keskusmuseon mammutti-päivystys: 0400 719 704
Lisätietoja näyttelystä: Heikki Lahelma, (09) 728 3763, heikki.lahelma@luukku.com tai Paula Kivipensas, p. (09) 191 28 804, paula.kivipensas@helsinki.fi

21.3.2003–7.3.2004 AVOIMET KYSYMYKSET – MITÄ TIEDE EI VIELÄ TIEDÄ?
Heureka
Näyttely kuvaa tieteellisen perustutkimuksen nykyvaihetta esittelemällä joukon eri tieteenalojen avoimia kysymyksiä, jotka ovat intensiivisen tutkimuksen kohteina ja joiden vastausta ei vielä tiedetä, mutta joiden uskotaan

selviävän.

Näyttelyssä esitellään lisäksi eräitä historiallisia, pitkään ratkaisemattomina säilyneitä ongelmia ja kerrotaan, miten niihin aikanaan löydettiin ratkaisu ja mitä löydöstä seurasi.

Näyttelyllä on kolme pääteemaa: 1) Maailmankaikkeus, 2) Elämä ja 3) Ajattelu.
Avoimet kysymykset - näyttelyn nettisivusto: www.heureka.fi
Lisätietoja: Kaisa Vähähyppä, p. 040 901 5397, kaisa.vahahyypa@heureka.fi,

14.9.2002–6.1.2004 LENTOON
Tiedekeskus Heureka, avoimna päivittäin klo 10-18, torstaisin 10-20.

Näyttely ihmisen ikuisesta unelmasta osata lentää, fysiikan laeista, jotka sekä rajoittavat että tukevat tätä haavetta, lentämisen historiaa ja nykypäivän saavutuksista lentämisen alalla. Näyttely havainnollistaa ilmailun tiedettä ja teknologiaa? niitä voimia, jotka ohjaavat ja kannattelevat ilmaa raskaampia lentoaluksia. Näyttelyssä voi nähdä, miten höyhen putoaa kuin kivi ja kokeilla, miten helikopteri pysyy kurssissaan. Näyttely liittyy ilmailun 100-vuotishistoriaan ja Finnairin 80-vuotishuhtaan. Lippujen hinnat ja lisätietoja: Heureka, puh. (09) 85799, www.heureka.fi

13.2.–2.11. LEIKKIÄ JA TOTTA, LELUJEN TAIKAMAAILMA
Näyttely Kansallismuseossa, Mannerheimintie 34, Helsinki.
Aikuiset 5 €/3,5 €, alle 18-vuotiaat ilmaiseksi. Ilmainen sisäänpääsy tiistaisin klo 17.30-20.00.

TIETEIDEN TALO

**Kaipaatko kokous-
tilaa, seminaari-
ja ryhmätyösken-
telytiloja, juhla-
salia tai vaikkapa
vastaanottotiloja?**

Tilavaraukset ja hinta-
tiedot: Pirjo Mäenpää,
puh. (09) 228 69 221,
sähköposti:
pirjo.maenpaa@tsv.fi
(ma-pe klo 8.30–15.30)

Tilaesittelyt, laitevarauk-
set: Antonio Rodriguez,
puh. (09) 228 69 265,
(09) 4114 3642

www.tsv.fi

KYSY TIETEIDEN TALOSTA • Kirkkokatu 6, 00170 Helsinki

* . X 1 2 3 *

Coccinella pysäytti
tähtihyökkääjän!

Nuorta tähtihyökkääjää saattaa kiinnostaa maalintekoa enemmän tieteen tekeminen. Coccinella (leppäkerttu) voi pysäyttää kovimmankin pelimiehen seuraamaan evoluution ihmeitä. Opetusministeriö jakaa tänäkin vuonna veikkausvarat yli 355 miljoonaa euroa taiteelle, tieteelle, urheilulle ja nuorisotyölle. Näistä varoista tuetaan niin pallotaitureita kuin tieteentekijöitä. Suomi kiittää.

SUOMALAINEN
VOITTA AINA.